

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan sredo, izmiki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leta 18 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računati se po 10 kr. na mesec, po 80 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ostanila plačuje se od četiristopne petiti-vrste po 6 kr., če se ostanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari.

Beseda slovenskim odvetnikom in beležnikom.

(Konec.)

A pustimo vse drugo v stran, naj si že vsakdo uredi svojo pisarno, kakor hoče, — a kedar javno nastopi, takrat naj velja čast in narodni ponos vsakemu slovenskemu pravniku, da upotreblja jedino le slovenščino, kedar mu je treba zastopati slovensko stranko.

Nikakor nečem prezirati onih razlogov, zakaj ta ali oni drugače ravna.

Prvi razlog: Marsikomur ne teče slovenska beseda tako gladko, kakor nemška, ali zdi se mu vsaj tako. Kedar mu je treba sestaviti kako tožbo, ki je kolikor toliko bolj zamotana, nego kaka navadna bagatelna ali sumarna tožba, pride tu in tam v zadrego, treba mu je iskati v slovarji te ali one primerne besede ter se zaradi tega nekoliko delj zamuditi, nego če bi delal tožbo v nemškem jeziku. Ni nam treba tajiti, da je morebiti težko spisati kako tožbo, ki mrgoli samih tehniških izrazov. A to so vender le izjeme, redke izjeme. Navadno se pa ne bi smeli bati večjega truda in dela. Vsakomur, kdor dosledno v slovenščini uraduje, dela to uradovanje iz kraja težave, a s časom se ga človek tako privadi, da mu je še celo težje delati tu in tam kako večjo tožbo v nemškem jeziku.

Te težave mora torej premagati vsak, in ta izgovor po tem takem gotovo ne velja. Slovenski pravniki, ki delujejo kot odvetniki ali beležniki, so pač vsi slovenščine popolnem zmožni v besedi in pisavi; potrebnega znanja slovenskega jezika uprav za našo stroko si pa vsak lahko pridobi po kratkem trudu. Takšno napačno prakso bi morali že zaradi tega opustiti vsi, ker bi sicer uprav sodni uradniki od katerih zahtevamo spoštovanja našega jezika, nam lahko ugovarjali, da tudi mi nismo dosledni, da delamo slovensko le tedaj, kedar je treba spisati kako majhno tožbico, ne pa tudi tam, kjer bi bilo treba pokazati v daljših pravnih spisih temeljito znanje slovenščine, ker bi se nam dalje po tem takem odrekla vsa resnost našega prizadevanja.

Drugi razlog: Mnogi spoštujejo slovenščino le v prvi instanci, ne pa tudi pred višjo instanco. Ti zopet svoje dejanje opravičujejo, češ, da pri višjem ali najvišjem sodišči bi utegnil pravdo dobiti v roke svétnik, ki ni več slovenščini, ter bi po tem takem stranka morala trpeti škodo, ako bi bil tak spis pisan v slovenščini. Ta pomislek je pa prav lahko zavrniti. Navadno je razsodba vender le zavisna od tožbe, pravnih spisov, izpovedij prič in zvedencev, sploh od vsebine aktov prve instance, in največkrat celo samo od tega, kar so govorile priče in zvedenci. Svétnik, kateri dobi v rešitev pravdo, dovršeno pred prvo instanco v slovenskem jeziku, mora torej slovenščino dobro razumeti, ali si bode vsaj dal vse preložiti. Sodniku gotovo ne more biti dovolj, da čita samo nemško apelacijo ali revizijo, in ne bode samo na podlogi pritožbe premenil prve razsodbe, nego bode hotel in moral razumeti vse; če je vreden, se bode tudi trudil razumeti slovensko apelacijo ali revizijo. Ako pa sodnik ni vreden, potem tudi najboljša nemška apelacija dotičnemu zastopniku ne bode pomagala ničesar; nevesten sodnik ne bode prečital niti slovenske, niti nemške apelacije.

To je, mislim, najboljši dokaz, da smesimo sami sebe, ako rabimo v oni isti pravdi dva jezika.

Na drugi strani bili bi pa nasledki doslednega ravnanja jako dobri. Primorali bomo namreč na ta način sodne uradnike, da se bodo vedno bolj in

bolj učili našemu jeziku; dalje imamo le po tem upanje, da bomo enakopravnost dosegli tudi v višjih instancah, da se nam bodo namreč odločbe višjih instanc intimovale v našem jeziku; upanje, da bode merala vlada vedno bolj in bolj skrbeti za zadostno število slovenščine zmožnih uradnikov pri drugi in tretji instanci. Skratka, naše napredovanje bode še-le vidno, ako bode naše uradovanje dosledno, po tem si bomo tudi hitreje ogledali naš uradni jezik, opilili si tehnične izraze in postala bode jedinstvo v uradnem jeziku.

Nekje so odvetniki v tem smislu že storili jednoglasno sklep, da hočejo slovenščino upotrebljevati tudi v II. in III. instanci vselej tedaj, kedar se je rabila v I. instanci. Gotovo umestno je, da ukrenejo ono isto tudi odvetniki in beležniki v drugih krajih. Tak sklep je močna podpora za vse v dvomnih slučajih. Ta sklep naj bi vse moralno vezal, takemu sklepu se bodo vsi radi udali.

Vsekakor je treba temeljito obravnavati to stvar in nikdar tega predmeta ni smeti izpustiti iz očí, ker bi sicer vse naše prizadevanje bilo brezuspešno, ter se tudi ne bi smeli nadejati, da bodo sodni uradniki kedaj vstregli našim željam. Ako nismo sami jedini, ako uradujemo za slovenske stranke sedaj slovenski, a drugokrat zopet nemški, nimamo pravice oponašati nedoslednosti sodiščem, krivi smo si sami slabega uspeha, krivi smo sami preziranja, ki ga uprav sedaj zopet občutimo bolj od dne do dne. Uprav sedaj treba je, da se med seboj vzpodbujamo k jedinstvu in doslednosti. Opozarjal bi še lahko na to, da se naj vsak odvetnik ali beležnik pritoži zoper vsak nezakoniti odlok ali razsodbo gledé jezika, a završiti hočem to razpravo s sklepom, ki je nujen postulat: da vsak slovenski pravnik, ki deluje kot odvetnik ali beležnik, rabi, kedar mu je treba zastopati slovensko stranko, v besedi in pisavi jedino le slovenščino pri vseh sodiščih, ki se nahajajo v slovenskih deželah, ter tudi o vseh spisih, ki so namenjeni II. in III. instanci, dalje da spisuje slovenskim strankam pravne listine, pogodbe itd. jedino le v slovenščini.

Državni zbor.

Na Dunaji, 18. novembra.

Splošno se je sodilo, da bo letošnja generalna debata o državnem proračunu tekla mirno in gladko, a ta nadeja se je izjalovila. Tako silnega, elementarnega nasprotstva, kakor se je pojavilo koncem današnje seje, ne pomni naš parlament. Prouzročila je to nasprotstvo nebrzdana nemška preširnost posl. Mengerja. Seja se je začela mirno, ker se nihče ni menil za to, kar razlagajo maloruski posl. Romančuk, protisemit Hauck in nacijonalec Steinwender, šele ko je povzel besedo brez dvoma jeden najgenijalnejših politikov v našem parlamentu, mladočeški posl. dr. Masaryk, nastala je tišina. Masaryk, o katerem se časih sliši govoriti, da je presumptivni naslednik Pražakov, govori brez strasti, hladno, rezervirano, a vsaka beseda je dobro premišljena, vsaka trditev podkrepjena z dokazi — govori njegovi so prava sekcija javnega življenja in zato obračajo nase pozornost vseh političnih krogov. V današnjem svojem govoru razpravljal je Masaryk skoro o vseh aktuvelnih političnih vprašanjih. Nemce je silno razljutilo, ko jim je Masaryk dokazal, da naroda češkega (in sploh Slovanov v naši monarhiji) narodne, kulturne in politične potence ne poznajo in da vsa njih politika

ni nič, nego gola negacija slovanskega programa; še bolj pa so jih jezile besede Masarykove gledé tudi od nas že omenjene impertinentne brošure dra. Ratkovskega, učitelja na državnem zavodu, kjer se vzgajajo bodoči državniki, diplomati, generali in sploh avstrijska aristokracija. Nemci se sramujejo tega moža, zato so ga z nečuvno drznostjo zatajili in ravedodni smo le, kaj poreče naučni minister Gautsch k brošuri Ratkovskega, baron Gautsch, prejšnji ravnatelj in sedanjí kurator c. kr. terezijanišča. Dr. Menger, razdražen po pereči analizi Masarykovi, odgovarjal je s surovimi psovkami, kakor sodijo v žganjarno, ne pa v parlament. Iz Mengerjevih ust govorila je pristna, neskaljena nemška omika, tista sloveča kultura, katero nam usiljujejo z lepo in z grdo. Vsi boljši nemški listi obsojajo škandalozno obnašanje Mengerjevo, celo najožji njegovi somišljeniki, le nekateri možaki à la Morré, štajerski poslanec, sin slovenske matere, navduševali so se za Mengerjevo huronsko zdivjanost. Ko pa je Menger predznil se očitati Masaryku in vsem češkim poslancem, da je vsakdo veleizdajalec, kdor zagovarja češko državno pravo, tedaj pa je v zbornici odmevalo tako burno protestovanje, da je nihče ne more popisovati. Češkim poslancem, (Mladočehom, Staročehom in veleposestnikom) pridružili so se tudi nekateri jugoslovanski poslanci. Situacija je bila do skrajnosti napeta, bati se je bilo, da udari zdaj in zdaj Mengerja kdo po ustih in da nastane pretep. Menger je hotel govoriti še dalje, češki poslanci pa mu niso dali in predsednik moral je zaključiti to znamenito sejo.

Začetkom seje odgovarjali so ministri grof Taaffe, marki Bacquehem in grof Schönborn na razne interpelacije, posl. dr. Kraus povabil je vlado, naj predloži zakonski načrt, s katerim se najstarejši okrajni sodniki prestavijo v VII. činovni razred, dr. Kathrein pa je poročal o podpori obč. Strany na Moravi. Zbornica je vzprejela odsekov predlog in prestopila na dnevni red.

Posl. Romančuk toži, da je maloruski narod v parlamentu le slabo zastopan, da se vsled neugodnih gospodarskih razmer seli v Rusijo, iz konstitucionalne v absolutistično državo. Pri vseh volitvah, pri oddajanju služeb, sploh pri vsaki priliki ravna se z Malorusi tako, kakor da so državljani druge vrste ali pa celo sovražniki države. Vlada je o razmerah Malorusov slabo poučena. Da bi se bolje informirala, kazalo bi poklicati v kabinet maloruskega ministra-rojaka.

Posl. Hauck priporoča čim večjo štedljivost. Pri parlamentu bi se dalo marsikaj prihraniti in tudi pri najvišjem dvoru. Tri ministre rojake imamo, kateri so povsem nepotrebni. Tem naj se plača ustavi. Za zboljšanje gospodarskih razmer se nič ne stori, samo židovskim družbam se pomaga. Židi so gospodarji. Rothschild je kralj židov, Kohn pa njih nadškof. Govornik izjavlja, da bo glasoval zoper proračun.

Posl. dr. Steinwender izjavi imenom nemških nacijonalcev, da razprave o proračunu ne zmatrajo za priliko demonstrirati za vlado ali zoper njo.

Posl. dr. Masaryk naglašja, da se je moči o situaciji na Češkem poučiti iz govorov staročeških govornikov. Posl. Fanderlik nima do vlade zaupanja, Hoch jej tudi ne zaupa, Zucker pa, oficijelni zastopnik Staročehov iz Češke, postavil se je na stališče, na katerem stojé Mladočeši. Plener je rekel, da bi rad skoval železno večino, se vé,

če bi bil on kladivo, ne nakovalo. Priznanje njegovo, da je naredila nepolitična politika fujasko, vzeti je z zadoščenjem na znanje. Naš parlament je političen muzej. Neke vrste razstava, kjer so izloženi principi, težnje, stranke in frakcije, tako da ga je najbolje primerjati trgovini s starinami. Mi smo prišli sem, da tiramo politiko proste roke. Navzlic vsemu nasprotstvu vedli smo se rezervirano. Povsod naletavamo na predsodke, naših tožeb nečete umeti, našega političnega prepričanja nečete spoštovati. Nemci v Avstriji imajo proti Slovanom predsodkov, oni Slovanov ne poznajo, ker jih poznati nečejo. In valed tega gre ves boj za to, da pridejo Slovani do svojih pravic in da se pravice nemškega naroda zmanjšajo tako, kakor določa ustava. Proti Slovanom se vedno poudarja centralizem. Pri nas gre v prvi vrsti za to, da se najde prava srednja pot mej centralizmom in avtonomijo, česar nemški liberalci niti poskusili niso. Levica pravi vedno, da je državni vsemogočnosti žrtvovati individualno svobodo. To je zastarel nazor. Vse moderne države ne uničujejo individualne svobode. Plener svetuje vladi vedno, naj začne na Češkem energično postopati. Stranka, ki to zahteva, kaže, da je birokratska, sicer pa je Plener gledé avtonomije sam nekako priznal opravičenost mladočeškega stališča, ko je rekel, da je pametna avtonomija najboljši dijuč za rešitev narodnostnega vprašanja. Levica ne umeva enakopravnost tako, kakor druge stranke. Mladočehi zahtevajo absolutno enakopravnost za vse, Nemci pa imajo državni jezik za svojega malika. Mladočehi hočejo preleviti državo tako, da je ne bo družil jezik, ampak pravo in pravičnost. Mi hočemo samostojnost za češki narod, vi pa ste tako malenkostni, da tega nečete uvideti. Motite se, ako mislite, da nimamo samosvoje kulture. Govornik omeni uspehov češke opere na Dunaji. Narod češki pa ni samo v glasbi storil veliko, ampak tudi na drugih poljih. Proti Slovanom govori se vedno o nemški kulturi, pri čemur se vedno upošteva tudi to, kar delajo Nemci na Nemškem, dočim bi bilo prav za prav upoštevati samo to, kar delajo Nemci v Avstriji.

Če se delovanje avstrijskih Nemcev primerja delovanju Čehov, najde se velik razloček. Slovani avstrijski niso za avstrijskimi Nemci zaostali, ampak jih prehiteli in prekosili. Avstrijski Nemci so od Nemcev na Nemškem duševno tako odvisni, da sami nič ne delajo. V našem stoletju določili so karakter državi slovanski narodi. — Mi hočemo državno pravo. Vi je ne negirate, pač pa je sramotite. Tisti proces, ki je ustvaril ogrsko državo, ustvaril bo tudi češko. Za češko državno pravo so merodajni gospodarski oziri. Preponderanco Ogrske treba omejiti. Govornik razpravlja o uzrokih propada Staročehov in poudarja, da se češki narod ni upri samo punktacijam, ampak sploh procesu, ki jim je bil povod. Očita se Mladočehom, da pretresujejo socialna vprašanja. Socializem se razširja celo mej kmetiskim prebivalstvom in vsaka stranka se mora na to ozirati. Govornik zavrača očitaje principijelne opozicije in nelojalnosti. Češkemu državnemu pravu je princip lojalnost proti kralju. Simpatij Mladočehov za ruski narod ne taji nihče, gojé jih pa tudi za vse druge Slovane. Avstriji to ne škodi nič, ker se morejo Čehi zanašati samo na lastno svojo moč. Čehi imajo zlasti veliko nezaupanje proti Pruski, ker ima trojna zveza ost, naperjeno proti Čehom. Govornik citira brošuro Ratkowskega „Pravica in dolžnost germanizovati Čeha in Slovence“. Tu je citati: Tudi če bi vsi Nemci gravitirali v Berlinu, vendar ne bodo Habsburžani odvisni od Hohenzollernov, ker bi bili avstrijski Nemci vsaj tako samostojni, kakor je Bavarska. To, kar piše ta učitelj na Terezijanišči, se praktično izvršuje v Avstriji in na Nemškem. Profesor na univerzi v Göttingenu Lagarde trdi, da je Avstrija samo enklava Nemčije, da nima pravice do obstanka in da je germanizovati Slovane in Madjare. Ta ideja ima vidnega izraza v nemški državni stranki. Filozof Hartmann zagovarja načelo, da je uničiti vse, kar ni nemško, torej to, kar je nemški kancelar storil s krvjo in železom. Bismarck je korumpiral evropsko politiko. Brutalno silo v politiki naučili so se Rusi od Nemcev. Avstrija, kakor se je razvila na historični podlagi, je valed tega v nevarnosti. Mladočeško gibanje je odgovor na to; Mladočehi se boré proti nemški oholosti in nemški nepravilnosti. Tu gre za ekzistenco. Samosvesten narod s slavno preteklostjo se ne da ugonobiti in če kratkovidne stranke in kratkovidne

vlade to skušajo, pogublajo najboljše narodne in politične moči. Da oponiramo takemu sistemu in takim strankam, je opravičeno, zato bomo glasovali zoper proračun. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Posl. dr. Menger pravi, da je govoril Masaryk iz sovraštva proti Nemcem. Kaj bi vi rekli, da govorimo mi tako o Čehih. Če bi se zbornica le v najmanjši meri oklenila Masarykovih idej, potem mora vlada dobiti absolutno oblast, a boljše absolutna vlada, nego gospodstvo fanatičnih sovražnikov, kakor je Masaryk (Posl. Morré: Zakaj smo pustili, da so se nemški učili! Češki naj govoré! Jaz ne znam češki in ne bom nikdar čeških knjig čital!) Kar je govoril Masaryk, je bil izraz zdvijane mrznje. On se je izobrazil ob azijski meji in to danes dokazal. Obžalovati je, da stranke in listi v Nemčiji se ne ozirajo dovolj na boj avstrijskih Nemcev. Bismarck sam, ki je bil tu sramotno psovan, ni nikdar kazal simpatij za Nemce v Avstriji. Sklicevanje na brošuro Ratkowskega je smešno, ker nima moč nikakega pomena. Mi smo tu, da najdemo sredstvo, kako omogočiti, da bi narodi drug poleg drugega mirno živeli. Masaryk je govoril o naših antipacijah, a kaj je to v primeri z njegovo alepo, divjo mrznjo. Kolikor je avtonomije v Avstriji, dali smo jo mi. Masaryk je z znanstveno brezvestnostjo govoril o državnem pravu. Češka država se naj uredi tako, da bi bili mi v manjšini. Mi ne poznamo češke države in veleizdajstvo je, govoriti o tem. Vi tožite o Ratkowskega pisanju; tako nevaren veleizdajalec ni, kakor ste vi in profesor Masaryk. (Velikansk hrup. Vse govori in kriči uprek.)

Predsednik Smolka pokliče radi izraza veleizdajalec Mengerja k redu, a hrup se ponovi, ko ponavlja Menger svojo trditev in narašča tako močao, tako elementarno, da zaključil predsednik sejo. Vse je upilo in kričalo. Mladočehi pa so zahtevali, naj Menger prekliče, česar pa ta ni hotel storiti.

Na Dunaji, 19. novembra.

Nepopisni prizori, kateri so se včeraj primerili v zbornici, vzbudili so tudi izven parlamentnih krogov silno zanimanje. Galerije so bile prenapolnjene, a tudi poslanci čakali so nestrpno, kako se bo končal konflikt, katerega je prouzročil furor teutonicus. Poslanec Menger je popolnoma poražen, ne samo, da je nekako preklical svoje drzne besede, tudi Nemci ga obsojajo in zato se ni danes od njegove stranke nihče oglasil, da bi ga zagovarjal.

Predsednik Smolka naznanil došle uloge in otvoril debato.

Poslanec dr. Masaryk: Včerajšnji govor dra. Mengerja me osebno ni užalil, a jaz sem tu zastopnik znamenitega dela naroda češkega, zato zahtevam, da se v zmislu pravilnika voli grajalni odsek.

Posl. dr. Menger pravi, da je v svojem govoru dal duška le užaljenemu svojemu narodnemu čutu, da pa ni hotel nikogar osebno razžaliti. Govornik razpravlja obširno o razsodbi Praških porotnikov, dokazujoč, da so sodili kot Čehi ter utemeljuje končno, zakaj bode stranka njegova glasovala za proračun, češ, da jej vlada ni tako nasprotna, kakor druge stranke.

Posl. dr. Kaizl izjavi imenom mladočeške stranke, da se čuti globoko užaljeno po sramotitvi češkega državnega prava. Zato naglašajo znova, da se neomahljivo drže državnega prava in da protestujejo proti izrazom dra. Mengerja.

Posl. grof Deym izjavi za konservativne veleposestnike z Morave in iz Češke, da se čutijo užaljene po besedah Mengerjevih.

Posl. dr. Masaryk odgovarja Mengerju, povdarjajoč, da ni niti z besedico izrazil kako sovraštvo proti Nemcem in proti nemški kulturi. Bismarcka je sodil s češkega stališča. Levičarji so že grofu Taaffeu očitali, da demoralizira vso državo, kako da bi govornik ne smel soditi bivšega ministra tuje države. Kaj pa naj se reče o politiki, kakor da je uničevalna, ako prepoveduje učiti otroke v nežni mladosti verskih resnic v materinem jeziku. Kakov utis mora na pravičnega človeka narediti to, kar se je dokazalo zadnji čas, da je namreč Bismarck „popravil“ brzojavko, ki je potem prouzročila nemško-francosko vojno. Nemcev ni nihče dražil. Govornik pravi, da je le pojasnil faktične razmere, ker se narod češki vedno poučuje kakor nedoraslo dete, ker se trdi, da je njega kultura umetno narajena in da je sploh inferijoren. Situacija se najbolj pojasni, če se določijo difference mej programi,

to in drugega nič storil je tudi govornik in želi da bi tudi druge stranke tako stvarno in mirno govorile kakor on.

Posl. Bareuther izjavi, da nemški nacionalci ne priznavajo in ne bodo nikdar priznali češkega državnega prava. Glede Bismarcka pravi, da je slava njegova tako velika, da je Masaryk ne more oškoditi.

Posl. dr. Menger kaže na razloček v izjavi Mladočehov in veleposestnikov, odgovarja na nekatere opombe Masarykove in naglaša, da je naloga parlamenta, dobiti nekakav modus vivendi.

Generalni poročevalec dr. Szczebanowski pravi, da se Poljaki niso udeležili debate, ker se položaj ni premenil. Povdarja, da je drž. zbor marsikaj koristnega ukrenil in priporoča strankam politično zmernost, kadar gre za gospodarska vprašanja. Glede izseljavanja iz Gališke misli govornik, da so bili ljudje zapeljani. Sedanje stanje državnega gospodarstva je dobro; prebitke v dohodkih porabiti je za javne naprave. Interese države postaviti je nad interese strank, kar naj se pokaže v nadaljni razpravi.

Pri glasovanju vsprejme se proračun kot podlaga specijalni debati.

Prihodnja seja v torek.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 21. novembra.

Grajalni odsek.

V grajalni odsek so bili izvoljeni poslanci: Tuček, Plener, Treuinfels, Czerkawski, Evg. Abrahamowicz, Bareuther, Nitsche, Weeber in Fuchs. — Odsek volil je Plenerja predsednikom, dr. Nitschea pa zapisnikarjem. Posvetovalo se je skoro dve uri. Z jedne strani se je predlagalo, da je dr. Mengerju izreči grajo, z druge pa se je trdilo, da so sicer Mengerjeve besede bile nedopustne, da pa jih je nekako preklical in ker je tudi Masaryk izjavil, da se ne čuti žaljenega, naj se stvar opusti. Obveljal je prvi predlog. Poročevalec bo dr. Fuchs. Graja se bo izrekla v zaupni seji.

Razmere na Ogerskem.

Glasilo madjarske duhovščine naznauja, da se bodo sešli ogerski škofi na konferenco, čim se novo ministerstvo oficijelno izjavi o svojih namerah gledé perečih cerkvenopolitičnih vprašanj. Najbrž bodo izdali škofi vkupen pastirski list ter sklicali v varovanje katoliških interesov provincijalno sinodo, če bi pa vlada to zaprečila, sklicali okrajne shode, na katere bodo povabljeni tudi lajki. Zajedno začeti je agitacijo v ta svrhu, da se katoliški zakladi izročé katolikom v upravo. — Katoliška stranka sploh ne misli odnehati, zabredla je celo tako daleč, da trdi: civilni zakon je samo konkubinat, otroci iz take zveze so nezakonski itd. Kdo vé, če se ta netoleranca ne bo še bridko maščevala.

Vnanje države.

Občinski svet Bellgrajski.

Liberalna stranka dobila bi rada večino v občinskem svetu Bellgrajskem in je zato nabirala podpisov na nezaupnico. Ako se poda občinskemu zastopu zadostno podpisana nezaupnica, sklicati mora volilce, da ti odločijo, ali naj občinski zastopniki odložé mandate ali ne. Ker je bilo na nezaupnici liberalcev mnogo podpisov ponarejenih, in ker so bile podpisane celo mrtve osebe, zavrgel je občinski zastop to nezaupnico in odklonil sklicati shod volilcev. Navzlic temu bode vlada na svojo roko sklicala volilce, ker ji to zakon izrecno dopušča in če bodo hoteli naprednjaki pomagati liberalcem, morali se bodo radikalci umakniti.

Ruski državni svet.

Govori se, da misli predsednik ruskega državnega sveta, veliki knez Mihael, odstopiti koncem leta in da pride na njegovo mesto carevič. Isto tako se trdi, da postane podpredsednikom te važne korporacije Pobědonoscev, prokurator svetega sinoda pa Filipov. Da se to uresniči, bilo bi jako pomembno za vso rusko politiko. Za mesto Filipovljevo kot državni kontrolor se imenuje bivši minister javnih zgradb Hibenet, kateri se je moral umakniti radi nesporazumljenja z bivšim finančnim ministrom Višnjegradskim.

Dopisi.

Z Dunaja 17. novembra. [Izv. dop.] (Mandičev večer. — Carevič. — „Slovenija“.) Ko je bil došel g. prof. Spinčić k novemu zasedanju državnega zbora na Dunaj, šla se mu je poklonit deputacija slovenskih in hrvatskih vseučiliščnikov, da mu izrazi imenom slovensko-hrvatske omladine svoje navdušeno priznanje za njegov trud in soglasje z njegovimi idejami gledé na notranjo in vnanjo politiko, katere je v delegaciji tako ne-

ustrašeno in odločno zastopal. — Dne 12. t. m. pa je priredilo hrvatsko dijaštvo prijateljski večer zastopniku hrvatsko-slovenskega naroda v deželni zboru isterskem g. prof. Mandiću, ki se je mudil na Dunaji. Predsednik „Zvonimira“ g. Grgurevič pozdravi v kratkih jednatih besedah gg. državna poslanca prof. Spinčiča in dra. Laginjo ter g. deželnega poslanca prof. Mandića in pozove na stoloravnateljstvo g. cand. med. Juranovića, kateri slavi v izbornem govoru zasluge gospoda Mandića za probujo istrskih Slovanov, njegovo požrtvovalnost in neustrašenost v politični borbi. Na to dvigne se slavljenelec g. Mandić burno pozdravljen. Zahvalivši se na prirejeni mu ovaciji, govori o isterskih razmerah in o narodnem boju, ki ga bijejo tamošnji voditelji naroda s krutim numerično in kulturno jačjim nasprotnikom. Prebujenje v narodni zavesti da vedno bolj napreduje, tako, da prislovica o „tužni Istri“ ne velja več. Govornik zatrjuje, da bi njegovo srce v jednaki ljubezni za oba istrska naroda, mej katerima ne pozna nikake razlike — in gorje onemu, ki bi hotel kaliti to soglasje na kateri koli način ter netiti prepir. Hrvatski in slovenski narod da sta si v Istri tako tesno zvezana, da drug brez drugega živeti ne moreta, ker imata oba skupne življenjske interese. Obratujoč se do mladine, katera bode kedaj delo sedanjih rodoljubov nadaljevala, želi ji, da bi si ohranila tudi v praktičnem, realnem življenju one ideje, katere sedaj goji. Drd. Juranović zagotavlja v ognjevitim govoru, da hoče omladina hrvatska ostati vedno zvesta idejam, katere si je na svoj prapor zapisala. Prof. Spinčič, spominjajoč se nepozabne mu dobe svojega dijakovanja, pozdravlja z velikim veseljem napredovanje narodne ideje mej dijaštvom ter z zadoščenjem konstatuje, da se je hrvatska misel v razmeroma kratkem času silno povzdignila in se osobito globoko ukoreninila v mladih srcih. Ko je on bil akademik, bilo je le malo narodno mislečih in čutečih dijakov in tudi ti poudarjali so svojo narodnost le s strahom. Govornik napija zbranim akademikom slovanskim. — Sedaj si besedo izprosi zastopnik „Slovenije“, cand. iur. Maurer, kateri proslavlja prof. Spinčiča in njegovega druga dra. Laginjo kot prva nositelja odločno slovanske politike v Dunajskem parlamentu izmed jugoslovanskih poslancev. Ožje združenje hrvatskih in slovenskih poslancev v jedno celoto je prvi korak v dosego onega cilja, ki mora biti vsakemu zavednemu slovanskemu politiku zadnji smoter: veliki slovanski klub. Spinčič nam je uзор kot slovanski politik, a tudi kot rodoljub-svečenik, kažoč nam, da je prava vera brez iskrene, goreče ljubezni do svojega naroda isto tako nemogoča, kakor resnično narodno čustvo brez verskega prepričanja. V tem zmislu: Živio Spinčič! — Drd. Juranović govori naudušeno napitnico dru. Starčeviću, katero je občinstvo vzprejelo z burnim odobravanjem in ploskanjem. — Dr. Laginja imenuje se s ponosom učenca onega velicega, Hrvatoma od Boga poslanega moža, kateri je prav za prav iz Hrvatov še le napravil Hrvate. Na to povzame besedo vnovič drd. Juranović ter s presrčnimi besedami pozdravlja navzoče brate Ruse. Poudarja, da so bili časi, ko so bila mej hrvatskim in silnim narodom rodnih nam bratov na vzhodu nekatera neporazumljenja, pouzročena ponajveč vsled hujskanja izvestnih krogov, ki so imeli pri tem svoje umazane interese. Ta doba je, hvala Bogu, minula, spoznali smo namere klevetnikov. Danes vsi brez razločka simpatizujemo z mogočnim ruskim narodom, kateri je i nam močna moralna zaslomba. Slava ruskemu narodu! Dolgotrajno odobravanje sledilo je tem naudušenim besedam, katerim se je takoj odzval predsednik ruskega akademičnega društva „Bukovina“, g. dr. Aleksjevič, živahno aklamiran. V izvrstni ironiji dokazuje govornik, kako izvaja vlada gesli „Viribus unitis“ in „Divide et impera“. Najžalostnejše pri tem pa je to, da nekateri te politike, ki nam je že toliko škodovala, niti uvideti nečejo, ker nimajo niti srca, niti duha za potrebe in težnje Slovanstva. Da bi i v tem pogledu Slovanom lepši dnevi napočili! Občno naudušeno priznavanje pričalo je, da je govoril gosp. dr. Aleksjevič vsem iz srca. — Hrvat drd. Velikanović napije korespondentu „Moskovskih Vedomostij“, g. Švarcu, poudarjajoč veliko važnost ruske žurnalistike za zapadne Slovane, kajti rusko občinstvo o avstrijskih Slovanih tako sodi, kakor mu poročajo časopisi. Ta poročila pa so bila še ne davno jako slaba, nezanesljiva, ponekod naravnost neresnična, tako da so si ustvarili ruski

krogi včasih o nas zelo čudne pojme. G. Švarc odzove se tej napitnici primerno. Govorili so še izmed Slovencev stud. med. Jankovič, od istrskih Hrvatov g. Turaka in v imenu bosanskih Hrvatov beg Deftardarović, kateri je razvil zastavo Starčevićanstva i za Bosno-Hercegovino. Slednjič stavi Rus g. Moščinski predlog, da prihodnji dan v jutro sleherni izmed udeležencev komersa izroči vrlemu zastopniku g. prof. Spinčiču svojo vizitnico in malo cvetko v spomin na ta prekrasni večer, ki se je tako častno izvršil in čegar harmonijo ni kalilo niti najmanjše nasprotstvo. Naudušeno pritrjuje sprejelo je občinstvo ta predlog soglasno kot živ dokaz iskrene simpatije, katero si je g. prof. Spinčič tako hitro pridobil v mladih srcih. — Tako se je zaključil Mandićev večer na sijajen način in izvestno ostane vsem v prijetnem spominu. — Omenim naj še, da je mej posameznimi govori vrlo udarjal hrvatsko-slovenski tamburaški zbor pod spretnim vodstvom g. cand. med. Bartulića, še posebej pa je občinstvo prijetno iznenadil improviziran slovenski kvartet (gg. Dev, Potočnik, Ravnihar, Dolenc).

Dne 12. t. m. došel je na Dunaj, vračajoč se iz Aten, tudi carevič veliki knez Nikolaj Aleksandrovič. Židovsko-nemški listi pozdravljali so ta poset nekam posebnimi simpatijami, dočim sicer za mogočno vzhodno državo nimajo drugega kot psovke in laži ter vidijo jedini spas Avstrije v smrtnem sovraštvu z Rusijo. Odkod ta prevrat?! „Erkläret uns, Graf Oerindur!“ — Na kolodvoru severo-zapadne železnice zbralo se je na stotine dunajskega občinstva — zlasti iz slovanskih krogov — katero je pričakovalo prestolonaslednika. Na peronu vzprejeli so ga zastopniki dvora, na čelu jim cesar. Ko se je carevič prikazal, pozdravilo ga je navzoče občinstvo burno; čuli smo m. dr. glasne Živio in Nazdar-klice, s katerimi so careviča pozdravljali sosebno češki in jugoslovanski dijaki. Nikolaj Aleksandrovič moral je to opaziti, kajti odzdravil je še posebej na ono stran, od koder je čul znane mu klice. V 2½ letih, odkar ga nismo videli, spremenil se je jako ugodno: nekaka bojazljivost, katero je bilo zadnjič pri njem opaziti, je povse izginila, in popolno možatost kaže pri vsem svojem gibanju in kretanju. Carevič je v 24. letu svoje dobe in je skoraj bolj podoben nežni materi nego li orjaškemu očetu. Ogoreli obraz obdava mu polna brada. — V Peterburgu zadoščenjem konstatujejo ljubeznivi vzprejem, ki ga je priredil avstrijski dvor mlademu prestolonasledniku, ki bode kedaj carstvoval najmočnejši državi v Evropi. Slavjanofilske listi opozarjajo na naudušeni pozdrav od strani dunajskih Slovanov. V obče pa bi bilo, tako sklepajo v Rusiji, sporazumljenje med Avstrijo in Rusijo možno, ako Avstrija le odneha od svoje dvomljive balkanske politike. Bog dal! Kajti tako sporazumljenje in prijateljski odnošaji z Rusijo bili bi nam več vredni kot deset „mirovnih“ zvez. *) Grof Kalnoky je to menda tudi že uvidel, ter v zadnjih delegacijah v milejših skordih govoril nego druga leta. — Vsekako pa spoznamo iz teh glasov, da Rusija ne želi sovraštva ali celo vojske z nami, kakor dan na dan kriči Alliance Israelite.

Akad. društvo „Slovenija“ sklenilo je prirediti tudi letos slavnost, katera bode glede sijajnosti presegala vse dosedanje. Vsestranske priprave se že prav pridno vrše. Prilično poročal Vam bodem kaj več. V—o.

Iz Starega trga pri Ložu, 17. novembra. [Izv. dop.] (Franjo Žnidaršič †.) Prerano nas je zapustil mož, ob čigar gomili smo stali te dni, mož, ki je v teku svojega življenja storil mnogo dobrega in pametnega. Ta mož je bil Franjo Žnidaršič, posestnik in trgovec v Starem trgu. Pokojnik je bil jeklenega značaja, trden narodnjak ter to o raznih prilikah dokazal, tudi na voliščih tedaj, ko smo še bili trde boje. Zasluga, katere si je pridobil za domačo občino, ni treba naštevati, saj so itak vsem domačinom dobro znane. V občinskem zastopu deloval je pokojnik neprestano skoro 30 let, nekaj časa je tudi županoval, sploh pa povsod vztrajno in energično deloval, kamor ga je poklicalo zaupanje njegovih soobčanov. Po svoji vestni delavnosti, po čistem značaju in dobrem arcu prikupil se je vsakomur, kdor ga je spoznal. Dokaz splošne priljubljenosti pokojnikove je bil njega pogreb, katerega se je razen društev udeležilo vse, kar ima kaj ugleda in veljave ter obilo preprostega ljudstva.

*) V tem zmislu govoril je danes tudi v zbornici poslanec dr. Lueger.

Krsto nosili so podžupani iz domače vasi, domači pevci pa so v cerkvi in pri grobu zapeli žalostinko. x.

Domače stvari.

— (Kontiskacija.) Zadnjo številko „Rodoljuba“ zaplenilo je državno pravdnštvo zaradi odstavka v političnem razgledu, govorečem o poslednji napitnici nemškega cesarja. Uredništvo priredi jutri drugo izdajo.

— (Voditelju dež vlade g. dvornemu svetniku baronu Heinu) predstavile so se včeraj deputacije raznih društev in korporacij in deputacija trgovinske in obrtniške zbornice kranjske.

— (Slovensko gledališče.) Sinočna predstava, o kateri priobčimo jutri obširnejše poročilo, imela je jako lep uspeh in sodeč po tem upamo, da ostane od g. Gestrina res izborna lokalizirana „Naša kri“ repertoarna igra na slovenskem odru in da bo še večkrat napolnila gledališče. Igralno osobje nam je v obče samo pohvaliti, akopram je bilo opaziti tudi nekoliko čutnih nedostatkov, gledé katerih izrečemo svoje mnenje jutri. Posebno zaslugo za lep uspeh si je pridobil gledališki mojster gosp. Bittner, ker je izgotovil nekaj novih, jako lepih dekoracij.

— (Slovenske predstave.) Prihodnji slovenski gledališki predstavi bodeta v sredo dne 23. t. m. in v soboto dne 26. t. m. V sredo se bode predstavljala prvokrat na slovenskem odru mična opereta: „Svatba pri svetilnicah“. Izvirna Ipavčeva narodna spevoigra „Teharski plemiči“ pride na vrsto še le bodoči mesec, ker se je zakasnilo izdelovanje za to igro namenjenih dekoracij.

— (Novi učni predmeti na učiteljski.) Po odredbi naučnega ministerstva se bode uvedel na tukajšnjem moškem in ženskem učiteljski pouk v somatologiji in o šolski higijeni. Po učevala bodeta vladni svetnik in dež. zdravstveni poročevalec dr. Fr. Keesbacher in pri dež. vladi službujoči okrajni zdravnik dr. Fran Zupanc.

— (Bolniško in podporno društvo pomočnih uradnikov,) katero obstoji komaj štiri leta, pridobilo si je tekom svojega obstanka nad 1000 goldinarjev premoženja, akopram šteje primerno malo članov. Vsekako pa je obžalovanja vredno, da se to društvo ni osnovalo vsaj 10 let poprej; v tem slučaju razpolagalo bi danes s svoto naj manj štirih tisočakov. Ker žalibog temu ni tako, računati je z obstoječimi razmerami in gre hvala ustanovnikom, ki so vsaj z oživotvorenjem društva dokazali zanimanje za stvar, za katero naj bi se vsestransko delovalo, česar pa se pogreša, kajti število članov jasno govori o neodpuštnem indiferecizmu, ki se ne da nikakor opravičiti. — Akopram se tudi načelnistvu predbaciva popustljivost, je isto vsekako vse storilo, pridobiti društvu novih članov, toda brezuspešno! A tudi ta žalostna izkušnja mu ne da mirovati. Društvena pravila predrugačilo je načelnistvo v zmislu zakona z dne 30. marca 1888. leta, drž. zak. št. 33 tako, da bodo člani oproščeni okrajnih bolniških blagajnic, in vrh tega vživali ugodnejše dobrote nego pri zadnje imenovanih zavodih, vplačevali pa samo po 60 kr. na mesec. Občni zbor, pri katerem se bodo razpravljala predrugačena pravila, vršil se bode še ta teden, če bodo pravila tekom meseca decembra oblastveno potrjena, preosnovalo se bode društvo s 1. januarjem 1894. leta, na kar se opozore vsi, osobito zunanji pomočni in privatni uradniki.

— (Mrtvega našli) so v Gradašici blizu Trnovske cerkve 64 let starega mestnega delavca, Martina Rométa. Utonil je gotovo že pred nekaterimi dnevi, ko se je nekoliko vinjen umival v Gradašici.

— (Iz narodnih društev.) „Dolenjsko pevsko društvo“ priredi Preširnov večer v soboto dne 26. novembra 1892. v prostorih „Narodnega doma“ v Novem Mestu. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Vabilo velja kot vstopnica. Vspored koncerta pod vodstvom pevovodje gosp. V. Tuček-a: 1. A. Nedved: „Preširnu“; moški zbor. 2. A. Foerster: „Ah, ni li zemljica krasna“; mešan zbor. 3. Fr. Gerbič: „Želez bi, da bil bi ptica“; sopran-solo, poje gospica Ida Vidic, spremlja na glasovirji g. J. Hladnik. 4. Fr. Hüsten: „Fantazija za glasovir“; igra gospica Ema Pauser. 5. V. Lisinski: „Veselo mladosti“; troglasni ženski zbor, spremlja na glasovirji g. J. Hladnik. 6. Dr. G. Ipavec: „Slovenska dežela“; mešan zbor. Po koncertu ples.

— (Nove podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.) V Starem trgu pri Ložu snujeta se moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Osnovanje je že zagotovljeno in to po prizadevanji trgovca in posestnika gosp. Fr. Pečeta in njegove soproge. Za moško podružnico oglasilo se je že več ustanovnikov in letnih udov.

— (Legar.) V Adlešičah v Črnomaljskem okraju pokazal se je legar epidemično. Zbolelo je dozdaj 15 oseb, od katerih so umrle 3, bolnih pa je še 12 oseb.

— (Lov na vidre.) Grofa Margherija ribič in lovec Mihael Rataj ujel je dozdej v Krki blizu graščine grofove 49 vider. To je jako lep lovski uspeh, ako se pomisli, kako bojazljive in prekanjene so te ribarstvu toliko škodljive živali.

— (Društvo slovenskih zasebnih uradnikov) snuje v Celji in sicer za vse slovenske pokrajine. Namen novemu društvu bode: Združevati zasebne uradnike in jih seznaniti mej seboj; jim služiti v izobražbo, zabavo in spodbujanje narodni zavesti; podpirati društvenike sploh in posredovati pri oddaji služb. Posebne važnosti bode društvu še zaradi tega, ker bode skrbelo, da dobijo slovenske občine dobre občinske tajnike. Za slovensko uradovanje v občinah se bode tem potom dalo storiti mnogo. Želeti je torej, da se društvo postavi na trdno podlago ter da se razširi po vseh slovenskih pokrajinah. S tem društvom ob jednem ustanovila se bode tudi bolniška blagajnica in penzijski zaklad. Osnovni občni zbor bode dne 8. decembra v Celji in se opozarjajo vsi rodoljubi že zdaj na ta važni zbor. Novemu društvu želimo najbolj uspeh, ker se nam zdi njegova ustanovitev prav srečna misel.

— (Osobne vesti.) Okrajni glavar gosp. dr. K. Russ v Gradci (bivši okrajni glavar v Logatci in l. 1884. začasni urednik uradnega lista „Laib. Ztg.“) pozvan je kot vodja drugega oddelka k namestništvu v Gradci. Vodja tega oddelka bil je prej sedanji voditelj deželne vlade v Ljubljani dvorni svetnik baron Hein. — Finančni koncipist gospod Jurij Konašček imenovan je davkarskim nadzornikom za Kranjsko, v IX. čin. razredu.

— (Novo bralno društvo) se snuje v Laškem trgu pri Celji. Novo društvo je velicega pomena za probujanje narodne zavednosti, zato prav toplo pozdravljamo njegovo ustanovitev.

— (Legar in griža) se razširja jako močno po okolici Slovenjega Grada na spodnjem Štajerskem. Okrajni šolski svet ukazal je, da se začasno šole zapró v nekaterih občinah, kjer je bolezen najbolj razširjena.

— (Redek slučaj.) Pri prizivni obravnavi, ki je bila dne 17. t. m. v Trstu je sodišče razveljavilo zaplembo 38. šte. „Naše Sloge“, ki je bila zaplenjena zaradi dopisa iz Višnjana. List je zastopal urednik, drž. pravdnikstvo pa drž. pravdnika namestnik Vidulich.

— (Hrvatska pevka zveza) imela bode svoj občni zbor v nedeljo 27. t. m. v Karlovcu v prostorih „Zorinega doma“, ki se bode isti dan slovesno otvoril. Iz Zagreba nameravajo prirediti poseben vlak k slavnosti, ako se bode oglasilo dovolj udeležnikov.

— (Eksplozija na državnem kolo-dvoru v Zagrebu.) Minuli teden pripetila se je v čakalnici II. razreda na novem državnem kolo-dvoru v Zagrebu čudna nesreča. Obe veliki lončeni peči bili sta zakurjeni s premogom, ki je bržkone prouzročil pline, kajti razneslo je obe. K sreči ni bilo nikogar prav blizu in ni torej razum zidu poškodovan nihče. Posamične kosce peči, ki sta obe popolnoma razdejali, zagnal je sopuh precej daleč stran po sobi.

— (Razpisane učiteljske službe.) Na trirazredni ljudski šoli v Studencu izpraznjeno je tretje učiteljsko mesto, z letnim dohodkom 450 gld., katero je dozdej začasno opravljala tamošnja učiteljica. Prošnje do konca t. m. pri okrajnem šolskem svetu okolice Ljubljanske. — Na trirazrednici v Velikih Laščah je izpraznjeno mesto z dohodki tretjega plačilnega razreda. Prošnje do do konca meseca okrajnemu šolskemu svetu v Kočevju. — Na dvorazrednici v Mozellju razpisano je mesto druge učiteljice z letno plačo četrtega plačilnega razreda. Učiteljica dobi stanovanje in proti primerni plači tudi hrano v župnišči. Prošnje v petih tednih pri okrajnem šolskem svetu v Kočevju.

Razne vesti.

* (Mensa academica.) V petek dne 18. t. m. odprla se je na Dunaji dijaška jedilnica „mensa academica“, o kateri smo že poročali nekaterekrat. Nadejati se je, da bode blagodejna naprava dosegla namen, ki so ga imeli njeni ustanovitelji pred oči.

* (Beringov spomenik.) Ruska vlada bode postavila spomenik slavnemu mornarju Vitu Beringu na otoku, imenovanem po njem. Beringov grob našli so šele nedavno morarji neke ruske ladje. Pogumni kapitan, po katerem se imenuje morska ožina, ki loči Azijo in Ameriko umrl je leta 1741 na pustem otoku Awatuha, ki se zdaj imenuje po njem Beringov otok.

— (Židovski odvjetniki na Ruskem) Kakor se poroča iz Peterburga Lvovskemu „Przegladu“ je sklenil državni svet ruski, da se omeji število židovskih odvjetnikov v mestih kjer jim je dovoljeno bivati in sicer na 10% krščanskih odvjetnikov v istih mestih. V Varšavskem sodnem okraju pa bi bilo sploh prepovedano židom izvrševati odvetništvo. Odgovornost za resničnost te vesti prepuščamo poljskemu listu.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 21. novembra. Z ozirom na naznanilo, da se je osnoval klub neodvisnih hrvatskih in slovenskih poslancev, izjavlja konservativni klub, da novi klub nima pravice imenovati se slovenskim klubom, ker so vsi slovenski poslanci člani konservativnega kluba. Hohenwart izrekel ob splošnem odobravanju ogorčenost radi nedostojnih napadov na opata Treuinfelsa.

Budimpešta 21. novembra. Ministerski predsednik Wekerle izjavil je v poslanski zbornici, da nova vlada popolnoma soglašja s pravcem vnanje politike, kateri je namen, varovati na podlogi obstoječih pogojev interese monarhije in nje veljavo ter zvesto držeti se alijanc gojiti dobre odnose z vsemi drugimi državami. Gledé cerkvene politike skušala bo nova vlada ohraniti mir s tem, da varuje državne interese in skrbi za primerne garancije. Zakon o recepciji židov je že izgotovljen, zakon o splošnih civilnih matrikah in o verski svobodi se predloži v kratkem. Za prehod določilo se bode, da morajo dosedanji upravitelji matic zabeležiti tudi konfesijo poročencev in le kjer bi se upravitelji temu ustavljali, uvedle se bodo koj civilne matice. Novi kabinet soglašja gledé zakonskega prava v principu popolnoma in je dobil Najvišje privoljenje izjaviti principijelno, da bodo zakonskemu načrtu o obligatornem civilnem zakonu podloga načela: vsi državljani so podvrženi državnemu zakonskemu pravu, preporne slučaje sodi država. Krona si varuje pravo, potrditi o svojem času posamne določbe, ali jih odkloniti. Določbe zakona iz leta 1868, s katerim je bilo omejeno pravo starišev, določiti veroizpovedanje svojih otrok, se bo razveljavila. Nadalje izjavil je Wekerle, da stoji nova vlada na stališču državnopravne pogodbe iz leta 1867, da bo upravljala v liberalnem zmislu, skrbela za vojsko in reforme, zlasti za izvršitev valutne regulacije. Zbornica vzela vladno izjavo z burnimi eljen-klici na znanje.

Tulci:

20. novembra.

Pri Matti: Lamberger, Schwarz, Winzl, Willms, Margoni, Birke z Dunaja. — Cofler, Dr. Burger, Sussa iz Trsta. — Scheribl, Janda iz Grada. — Micoletsky iz Plzna. — Globočnik iz Kranja. — Zechner iz Brežic. — Puntschart iz Maribora. — Wischner iz Idrije. — Wilhelm iz Pulja. — Hofbauer iz Tržiča.

Pri Sten: Dunz, Mold, Lukšič, Zellich, Leder, Mayer iz Grada. — Heimer iz Zagreba. — Troger iz Beljaka. — Masel iz Rudolfovega. — Zottman, Todeschi iz Trsta. — Weiss iz Prage. — Pollak iz Tržiča. — Pallardi iz Brna. — Schener s Krškega. — Finger z Plzna. — Leitner iz Trsta.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v cm.
19. nov.	7. zjutraj	738.6 mm.	-6.2° C	brezv.	megla	0.80 mm.
	2. popol.	737.4 mm.	1.0° C	sl. zah.	jasno	sodrice.
	9. zvečer	737.8 mm.	0.0° C	sl. zah.	obl.	
20. nov.	7. zjutraj	736.1 mm.	-0.6° C	brezv.	obl.	5.50 mm.
	2. popol.	734.4 mm.	0.6° C	sl. vzh.	obl.	snega.
	9. zvečer	739.5 mm.	0.4° C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura —1.7° in —0.1°, za 4.7° in 3.1° pod normalom.

Dunajska borza

dne 21. novembra t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	97.65	97.40
Srebrna renta	97.40	97.15
Zlata renta	115.—	114.95
5% marčna renta	100.40	100.40
Akcije narodne banke	990.—	990.—
Kreditne akcije	316.70	314.50
London	119.80	119.80
Srebro	—	—
Napol.	9.55	9.54
C. kr. cekini	5.69	5.70
Nemške marke	58.80	58.80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	140 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	188
Ogerska zlata renta 4 1/2%	112	95
Ogerska papirna renta 5%	100	35
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	124
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117	75
Kreditne srečke	100 gld.	191
Rudolfove srečke	10	23
Akcije anglo-avstr. banke	120	152
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	238	—

Naznanilo.

V noči mej 17. in 18. dnem t. m. udrli so nepoznani tatje v mojo prodajalnico ter mi poleg drugih stvari odnesli tudi moja dva pečata v kavčuk urezana, z naslovom: „Ivan Snideršič, Kal. sv. Peter, Krain“. Ta dva pečata proglašam kot neveljavna ter naznanjam, da bodem odslej rabil nov pečat z naslovom: „Ivan Snideršič, trgovec v Kalu pri sv. Petru na Krasu“.

(1284) Ivan Snideršič, trgovec v Kalu pri sv. Petru na Krasu.

Gospodičina

vešča slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, izurjena v trgovini, želi ustopiti v prodajalnico kot

prodajalka ali blagajničarica.

Ponudbe vzprejema iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod A. (1275—2)

Notarski kandidat

zmožen za substitucijo, želi se premestiti. — Ponudbe pod „Notarski kandidat“ vzprejema upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (1197—4)

Praktikant in učenec

se takoj vzprejmeta. (1273—3)

Kje? pové upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Glavnega zastopnika

za Nemško Štajersko s sedežem v Gradci

išče

vzajemno zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi.

Natančnejša pojasnila daje generalni zastopnik banke „Slavija“ v Ljubljani. (1286—1)

Dalmatinsko vino

iz Kasteje,

naravno in pristno, dobiva se na Reki, in sicer stane hektoliter navadnega vina brez posode 19 gld., s posodo 22 gld. Belo vino na mestu gld. 22.— hektoliter; prosek I. vrste gld. 1.20, II. vrste gld. 1.—, III. vrste 90 kr. liter. (1285—1)

Josip Milič, Spljet, Dalmacija.

KARL TILL

Ljubljana, Špitalske ulice 10.

Potezna peresa, tuš, plovec, svinčniki, varovavec za svinčnike, naprave za spičenje svinčnikov, papir za pisma, bronove barve, bronov prašek, usnje in jermeni za knjige, karmnova tinta, papir od lepenke, kemična tinta, kineški tuš, kompandije, zavitki, krivuljna črtala, trikot, poštevance, gladila, barvne skrinjice, barvni klinčki, peresnice, držala za peresa, peresni nožki, peresni tulci, molitveniki, zlatoškotke in srebroškotke, zlata in srebrna tinta, pisala, naprave za spičenje pisal, zeleni volk tekoč. II. (11)